

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Duminec'a, Foi'a, candu concedu ajutoriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe $\frac{1}{4}$ 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu seu $2\frac{1}{3}$ galbini mon. sunatòria.

Anulu XXXV.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 92.

Brasiovu 7 Decembre 25 Novembre

1872.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.

Transilvania.

Brasiovu 6 Dec. 1872.

Ministeriulu Ungariei s'a constituitu — totu din membri maghiari, că cum n'ar' mai fi si alte popóra in Ungaria — si s'a aprobatu de Maiest. Sa regele. Eri in 5 primulu ministru Iosefu de Szlavay a si depusu juramentulu in manele monarchului. Toti ceilalti ministri afara de Lonyay si Tisza remanu in posturile avute. Tisza se retrage, pentruca s'a diftuitu de ministerismu. In locui se numi C. Joseph Zichy, fostu pana acum gubernatoru la Fiume; la apararea tierei că ministru intrà Ernestu de Hollan. Se astépta acumu, pote pe adi, că se se prezenteze ministeriulu in adunarea legislativa, unde se-si desfasuri program'a, pentru a carei cuprinsu nu suntemu curiosi a arunca cu bobii, ca-ce idiotismulu romanu ne spune, că, ceea ce éssa din pisica, sioreci prinde, asia unu ministeriu esitu numai din partit'a deakiana nu pote fi mai presusu de aspiratiunile acestei partite, pre cari le cunoscemu, — catu suntu de ignoratòrie de totu, ce nu e maghiaru, si catu de exchisive de tòte interesele nòstre politice nationali si culturali. Experientia ne fù magistr'a cea mai secura; totusi nu voimu a preocupa atitudinea nou-lui ministeriu; pentruca „Sapientis est mutare consilium in melius“, cu tòte, ca partit'a aristocratica nu-si schimba planurile, se nu dicu, convictiunile asia lesne că manusile, ci stau cerbicosi toti pentru unulu si unulu pentru toti cu orce sacrificia si mediulóce, numai se domnesca ei situatiunea, scóla de ajunsu pentru cei invrasbiti prin uneltirile loru.

Si ce amu astepta noi dela noulu ministeriu?

Numai recunoscerea — prin lege garantata a dreptului nòstru politicu nationale in autonóm'a Transilvania, cum e si Croati'a, apoi se intielege de seni, ca ni se cuvinu si nòue institute in limb'a nòstra romana, pentru cultur'a poporului romanu; si cu punerea in praxe, fora preferentia, a principiului statului, care e egal'a indreptatire — pe chartia — ne vomu afia la sentinela activi pentru binele statului comunu, care pana acumu se dovedesce a se usurpa singuru numai de natiunea maghiara, cu tòte, ca corona a fost, e si trebue se remana a statului Ungariei, ér' nu numai a maghiarilor din statulu Ungariei.

In sied. Camerei representantilor din 2 Dec. Presied. casei inca reportà, ca Mai. Sa a aprobatu demisiunea ceruta de regim si ca min. de comerciu Ios. Szlavay a fostu insarcinatu cu compunerea nouului ministeriu si din caus'a acestoru impregiurari nu s'a pertactatu nemica moritoriu. — Situatiunea camerei e cam critica. Deakistii suntu divisati, partit'a lui Lonyay fù pre debile pentru alu sustiené, clericalii cu alta fractiune fosta deakista se afia sub conducerea lui Sennyei in castrele conservativilor, ér' opositionalii au peri de lupo pentru deakisti, cari abia voru duce o timpu indelungatu, incatu acestu ministeriu se pote luá de min. de transitiune la conservativismu, care pote se schimbe incatuvu sistemulu, dér' óre va fi mai bunu? —

Liberalii maghiari?

Ei suntu dusmani ai mai neimpacati ai existentii viet'ui nationalitatilor din Ungaria; acésta au dovedit'o

opositionalii totudeuna, cu pucina resava, ma pe facia orcadu, dér' mai cu deosebire in momentele criselor si ale returnarilor. Opositionalii ragusiea in 48 de strigatulu: „unie seu mórté“; ei au facutu cea mai necumpatata presiune si pentru a suprime cu totulu dreptulu de limba pentru nationali; loru are a li se ascrie mare parte si ignorarea nòstra si immormentarea totale a interesselor culturii nòstre in limb'a nationale, ca ei striga, ca si petrele se se maghiariseze. Meritulu opositiunii e si impedecarea si amanarea impacarii interne cu nationalitatile, dupa cum tocma cu ocasiunea crisei de acum ministeriali o dovedira per abundantiam si inca catu se pote de absurd, ca-ce intre vitiale, ce le aruncara ministeriului lui Lonyay, pusera si incercarea impacarii nationalitatilor, dicundu, ca au sacrificatul nationalitatilor interesele maghia re cu incercarile de a pacta cu croatii, sasii, romanii si slavaci, facundule concessiuni neiertate de interesele statului maghiaru, numai pentru că se -si intarésca partit'a. „Ellenor“ canta de aceste, recitandu pecatele lui Lonyay, in-tre cari numera chiaru si passivitatea romana, pe care, dice „Ellenor“, ca numai Lonyay cu apromitera tinerii congressului au facutó atatu de intelenita. Fiave de capu, domnilor opositionali, conjurat'a dusmania in contra nationalitatilor. Dovad'a acésta inca ne convince, ca voi intreceti cu insielatoriele si prefacatoriele facia cu caus'a si interesele nationalitatilor si pe deakisti; si libertatea vòstra pentru existint'a vietii nòstre e curs'a cea mai periculosa a prosperitatii si desvoltarii nòstre nationali e unghiti'a cea mai agera catra maghiarisare. Una astfelui de libertate o respingem cu indignatiune, ca-ce nòue nu ne trebuie libertatea vòstra exchisiva fora dreptulu nationale politicu alu nòstru inchisivu. Indesertu ve incordati si unii si altii a ne sfasia pentru a ne slabí, ca-ce romanii in dreptele loru postulate suntu una, si juramentulu loru e comunu si santu: „Amiciloru vomu fi amici si inimiciloru inimici“; si pe basea acestui juramentu formamu pe facia in sufletele nòstre lig'a cea mai patriotică, ca nu vomu odihni, pana candu nu ni se voru impaca tòte interesele nationali politice in favórea tariei interne a statului comunu, care bolesce defrigurile maghiarisarii in prim'a, apoi de angustarea libertatilor dér' numai ale vòstre in a dòua linea. — Serbii colcaie de inveninati, Maitheny comis. si a datu demissiunea, croatii nu se impaca fora autonomia cuvinita; Galicianii asemene, cehii ér' dedera declaratiune prin doi deputati, cari nu vrura a depune promissiune, ci esira din dieta. Totu incordarii fora capetu cu dualismulu. —

In afara e republic'a Franciei, care tiene incordate firele politico-diplomatice. Lupt'a monarchistilor spre a dobori pe Thiers, pentru ca malele acestu barbatu a disu in importantulu seu mesagi, ca republic'a e singura forma de regim, care pote ferici Franci'a, a devenit cerbicosa, vedindu, ca acum Thiers, care in tota viati'a sa fusesse monarchistu, s'a inamoratu in republica, si ei se afia in periculu a nu reesi cu planele roialii; deci ei facura imputari indirekte, că cum ar' favori republicanismulu lui Gambetta, déca nu desapróba cuventarea acestuia, tienuta in Grenoble. Thiers in adunare protestà in contra sentimentelor prepuse, dicundu ca ale sale suntu conservatrice, ca se afia si in tota Europ'a unu partitu alu disordinei, dér' elu l'a combatutu totudeuna; arata de nou republic'a, că singuru gubernu possibile si finesce, ca nu e vorba de responsabilitate ministeriale, ce pretendu roialistii cu planu de a se apropia de monarchismu, ci de incredere; in fine propunerea min. justitiei Dafaure se adópta cu 370 in contra la 334 voturi si republic'a remane cu majoritate consolidatória.

In Rom'a in camera la desbaterea bugetului

de externe, ministrulu dice, ca regimulu are de cugetu a remané pelunga politic'a moderatiunii; pe partit'a clericale a adus'o la propria marturisire, ca n'are altu planu, decatu a acitia unu bellu europeanu restauratoriu de poterea lumésca; relatiunile internationali suntu multiamitória, cu Germania bune, cestiunea Laurionu sta pe locu, cu crutiarea regimelui grecescu.

In Spania inca totu striga insurgintii: — Se traiésca republic'a, regimulu e destepu si spera devincere.

Pres. republ. staturilor unite americane Grant in mesagiu accentuă amicabilitatea relatiunilor cu Franci'a. —

Societatea academica romana

Delegatiunea publica concursurile nove. otarite in 1872 de societatea academica si republica si cele deja anuntiate, de traduceri din autori clasici, tese istorice, etc.

I.

a) Premiulu Alesandru Iónu I.

Conformu decisiunii luate de societatea academica romana in siedint'a din 3 Septembrie, pentru cea mai buna traducere a opului lui Cesare, de Bello Civilii, cu anesele de Bello Alesandrino. Africano, et Hispaniensi, se publica concursu cu programa si conditiunile urmatore:

1. Traducerea va fi intr'una limba romanescă curata si elegante cautandu a se reproduce si 'n traducere calitatile originalelor.

Se lasa inse in vederea traducitorilor a da note critice asupra diferitelor lectiuni ale locurilor obscure din testu, cum si asupra termenilor tehnici si numenilor proprii.

2. Termenulu concursului, candu manuscriptele au se vina in cancelari'a societatii academice, este 15 Iuliu, 1873.

Cele venite mai tradiu, nu se voru lua in consideratiune.

3. Manuscriptele se cere se fia scrise curatu, legibile si de mana straina, bine legate in fascicule si paginate.

4. In fruntea manuscriptului va fi scrisa ua devisa seu Motto in veri-ce limba si totu de mana straina.

5. Pe langa manuscriptu se va alatura si ua scrisore inchisa in plicu sigilatu cu sigiliu fara initialele autorelor, adresa catre societatea academica purtandu pe drépta de afara devisa manuscriptului scrisa iérasi de mana straina, éru in intru numele traducetorelor.

6. Manuscriptele se voru censura si judeca prin sectiunea filologica, care va propune societatii academice in siedintia plenaria premiarea aceluia dintre operatele venite, care va merita premiulu destinat pentru acesta lucrare.

7. Manuscriptele nepremiate se voru pastra in archivele societatii pene ce se voru reclama de autori loru, ale caroru nume remanu necunoscuti fiindu-ca plcurile ce le voru coprinde nu se voru deschide.

8. Premiulu defiptu pentru acésta lucrare, din proc. fondului Alesandru Iónn I, este de lei noui 1,200.*

II.

b) Premiulu Evangeliu Zappa.

„Fiindu ca antaia publicatiune de concursu pentru lucrarea celei mai bune sintactice romana n'a datu nici unu resultat, d'acea-a, conform decisiunii societatii din pentru aceasi lucrare, se publica din nou concursulu cu programa si conditiunile urmatore:

I. Programa. Partea sintactica a gramaticei limbei romane va coprinde:

1. Ua introducție generală, în care se voru stabili prin exemple trase atatu din limba propria, catu si din alte limbe, mai vertosu din limbele clasice si surori cu a nostra, diversele relatiuni in cari se potu pune conceptele spre enuntarea cugetarilor stabilindu-se totu-d'ua-data si terminologi'a sintactica cea mai buna, ce s'aru puté da dupa cele mai noue lucrari gramaticali.

2. Sintasea speciale a limbii romanești, în care se desvolta in detaliu tōte modurile de expresiune a fia-careia din relatiunile stabilitate in partea generală, cautandu se se dea pentru fia-care modu de expresiune exemple numerose atatu din limba poporara, catu si din cartile nostra cele mai bine scrise, vechi și noue, producându-se la fia-care modu de expresiune a unei relatiuni sintactice si idiotismulu limbii, alaturandu-se fia-care din aceste forme de expresiune cu cele analoge limbii, mai alesu romanești, cautandu in fine pe d'una parte se se aleaga mai corecte expresiuni, éru pe d'altra parte se se puna in vedere solecismii si frasile neadmisibile in limba nostra.

3. Topica romanesca, in care se va stabili pe d'una parte care este constructiunea romana comună, éru pe de alta se voru areta abaterile de acesta constructiune punendu-se in lumina, prin exemple indeslatore, necesitatile de expresiune din cari nascu inversiunile constructiunii comune.

4. Regulele detaliate de ortografie, cum si de punctuatiune.

5. Unu conspectu istoricu alu diverselor faze, prin cari a trecutu limb'a romanesca si sintasea ei, pentru ca din acésta se se traga concluziuni asupra calitatilor generale ale frasiei romanești.

Acestu conspectu ense nu se cere de rigóre, ci se lasa in via concurintilor.

II. Condițiunile concursului suntu:

1. Marimea opului are se fia celu putinu de 20 căle tiparite in octavu mare cu litere garmentu.

2. Termenul, pusu candu manuscriptele concurintilor au se fia tramise societati, este 10 Iuliu, 1873.

Manuscriptele venite in urm'a acestui termenu nu se voru lua in consideratiune.

3. Manuscriptele voru fi scrise in modu legibile, de mana straina, paginate si legate in fasciculu. Pe pagine antaiu voru purta una devisa in veri-ce limba, scrisa de asemenea cu mana straina. Aceasi devisa se va scrie si p'unu plieci sigilat fara initialele autorelor, in care plieci se va afia inchisul numele concurintelui.

4. Manuscriptele se voru cerceta si judeca de sectiunea filologica, care va propune societatii academică, in siedintia plenara, primirea acelui din operate, care va satisface programei.

Manuscriptele respinse se voru pastera in arhivul societatii, pene ce se voru reclama de autorilor, alu carora numeni remanu necunoscute fiinduca plicurile ce le voru coprindu nu se voru deschide.

5. Premiul destinat pen. lucrarea care va atinge perfectiunea va fi de 400 de galbeni. Suntu ense destinate anca doue premii, unul de 200 galbeni si altul de 100 de galbeni, in favórea acelor concurinti, cari s'aru aprobia de perfectiune ceruta.

Președinte, N. Kretulescu.

Secrétaru generale, V. A. Urechia.

(Va urmá.)

Faragau 14 Noembre 1872.

Onorata redactiune!

Dupace ca asociatiunile si reuniunile, cu scopi filantropice au fostu, suntu si voru fi cele mai eficace arme in contra intunecului, si totu atatea midilóce din cele mai sigure spre a deosepta pre una natiune din somnulu celu adencu — nu poate fi sufletu de romanu adeverat, care se nu salte in anim'a s'a de bucurie, atunci candu vede, séu numai aude, ca natiunea nostra pe di ce merge se provede cu asemenea arme. — Numai durere! ca si acum se afla unii, cari asemenea arme le folosescu pentru egoisticele sale interese private.

D. Grigorie Vitéz din Teaca in Nr. 80 alu „Gazetei“, cu dto Teaca 19/10 1872, in ultimele trii linie ale scrisorei sale dice: „Impucinandu-se lucrul campului vomu arangia unu Parastasu in beseric'a din comun'a Pinticu dupa spiritulu nemotoriului Avramu Lancu“, forte frumosu si de dorit! ca-ce sum convinsu, ca pro coronide, acel parastasu va fi impreunat cu vre unu scopu filantropicu.

Pentru că cele mai stisu dise se le documentezi, voi descrie — catu s'aru poté de pe scurtu, una istoriora, că fapta complinita. —

In anu 1863 D. Grigorie Vitéz — că unu nationalist si romanu devotatu, dupa cum i place a se subscrive in articli, asterné preotimei romane din tractulu protopescu alu Faragaului unu planu, care erá: — se ne radicam in Blasius una casa — sub nume de Convictu — pentru incortelarea studintilor din tractulu respectivu, si aceasta prin offerte benevole. Acestu planu s'a primitu si spre alu poté realizat s'a arangiatu in beseric'a din comun'a Pinticu unu Parastasu in memor'a laureatului odinióra poetu nationalu Andrei Muresianu — unde acelu planu s'a primitu de catra toti cei de facie: preoti, docenti si mireni — cu acea expressa conditiune, că susu amintit'a cassa se se realisese — dupa cum in col'a de contribuire sta, inca in an. 1864 1 Septembre. —

Aici avendu D. Grigorie Vitéz una plenipotintia faurita dupa stilulu celu misteriosu alu domnii-sale, se -si obtrude de manipulante preste acelu fondu — acea i se si subscrive de catra cei de facie, de unde preotimea reintorcunduse pe acasa, comunica acelu salutariu planu cu poporulu, indeunndu se acurga la contribuire. —

Urmeadia subscrizerile la contribuire — se fi vediu emulatiune la subscreri — s'a subscrisu peste 2 mii di döue mii de fl. v. a., sau subscrissu la acelu fondu — pote se fie incursu si mai multu, ca-ce din Romani'a nu neau aratatu se fia primitu ceva — ce e cu anevóia de crediutu — subscrizerile s'au efectuuit la judecat'a singularia din Teaca totu cu protocole de impaciuiere. —

Din casu in anulu urmatoriu 1864 giurulu acesta au fostu cercetatu de una ghiacia asia de infroscisata, incatu bietii ómeni lipsiti de tōta colect'a campului, nu au potutu respunde contribuirile subscrise pe terminu presiptu. — deci D. Grigorie Vitéz — au inceputu cu executiuni ne mai audite in contra contribuentilor — in catu de e una vidua pentru unu apromisu de 10 óua in 10 cr. computate a fostu esecutata de 10 ori 10 cr. — la preotulu din Boitia iau luatu doi boi din jugu si iau licitatu, din care causa au si urmatu mórtea sermanului preotu betranu la 70 ani, — de aceste exemple s'aru poté numerá sute, in se pentru angustimea spaciului me marginescu cu acestea döua. —

Dupa acea D. Grigorie Vitéz adunandu banii seracilor — prin aceasta maestria iscusita — au disolvatu comitetulu, si ne mai voindu a sci de cineva, au datu banii imprumutu — pe numele seu propriu — cu percents ne mai audite — 120 fl. camata, dupa 100 — si asia pana in presentu folosesce acea suma de bani, nevrendu a face cas'a amentita.

Dupace ca subscrisulu că contribuentu de 105 fl. v. a. la acelu fondu — cu cati contribuenti am comunicat ucea, ca: „se damu acelu fondu pe sam'a Academii romane“ toti au consimtitu, si au aflatu de bunu acea.

Deci D. Grigorie Vitéz! audi ce dicu contribuentii? Acelu fondu că proprietate straina, séu nationala, nu esti in dreptu de alu mai folosi, ci lu da la Academii romana, din preuna cu consemnarea contribuentilor spre publicare, că asia barom din parte se te speli de acea macula, in se mai antaiu se -ti dai socota preste manipularea acestui fondu, inaintea unui comitetu, alesu ad hoc din, si prin contribuenti.

La casu, candu cineva din contribuenti s'aru contrariá la acésta provocare — este rogatu a se insinua prin acestu organu alu publicitatei romane in tempu de 30 de dile.

Apoi Dle Vitéz! puneti poft'a in cui — de a mai scôte bani din acestu tractu protopescu, ca-ce pasatulu dumnitale au arsu budiele giurului acestuia, in catu preotimea nu e in stare a scôte dela poporu nici unu fileriu charitativu séu altu ceva pentru scopuri filantropice — ca dicu catra preoti „nu ne veti mai insiela — ca neati insielatu cu Vitéz din Teeca, de neau mancatu banii. —

Parastasu va arangiá preotimea, éra cu D-ta nu voim a ave altu amestecu.

Theodoru Popu m. p.
parocu romanu in Faragau — că contribuentu, si in hoc incredintiati de catra mai multi contribuenti, in sinodulu ppopescu adunati in com. Socolu.

Berlinu, 28 Noembre. — Diariile oficiale accentuează ca nici cele-lalte puteri straine, nici Germania nu se voru amesteca 'n luptele de partite din Franchia.

Inse diuiscisori'a lui Bismark catra Thiers publica diurnalele regimului, ca pe suptu mana s'au facut cointelegeri cu majoritatea monarchica din Versailles, si Berlinulu e aplecatu ai inainta planele, inse pôrta frica, ca tocma acésta va strica monarchistilor franci. Germanii cu deosebire, d'er si tota Europa, ma tōte partile ei, petrecu cu cea mai atentita si mai incordata atentiu tōte miscarile, ce se petrecu in Versailles intre republicani si monarchisti, si acum, candu Thiers a enunciati in mesagiul seu si in adunare, ca numai form'a republicana conservatrice de gubernare e posibila pentru francia, nu i tiene locul pe monarchistii lumii, ca intr'o buna deminétia se voru vedé republicani federali, de aici amesteculu si p'and'a. —

Varietati.

Necrologu. Gregoriu Mihailasiu suprateneente c. r. in pensiune si jude primariu alu opidului Nasendu, repausà in Domnulu in 30 Nov. dupa unu morbu scurtu numai de 15 dile in alu 66-lea alu vietiei, lasandu in doliu pre soci'a vietie sele d. Francisca, pre ffi: Carolu capitanu c. r. in pensiune si Iosifu, magistru postale, pe ffi'a sa Antonia, maritata Cosma Anca, directoru alu scolilor normali din Nasendu; pre nepotii sei: Victoru, Emilia, Paulina, Maria, Alesandru si Berta Mihailasiu, Corneliu si Constantia Anca; pre fratii sei: Ignatiu si Artempiu, pre sor'a sa Marina, precum si pre nepotulu seu de frate Franciscu Mihailasiu c. r. capitanu de gendarmeria. —

Remasitiele sale pamentesci se voru astrucá in cimitirul gr. cat. luni in 2 Decembre la 2 ore dupa amédiu. —

Fa-i tieren'a usiéra!

— Atlante nou, titulatu: „Ribáry-Féle földrajzi kis Atlasz“ aparù in Pest'a si se afia cu 80 cr. de vendutu la „Eggenberger-féle akad. könyvkereskedés“

ad. la libreri'a academica Eggenberger in Pest'a „Hoffmann si Molnár“. Atlantele e in limb'a maghiara bine si forte distinctu expresu pentru scolile poporali, industriari si de dumineca; cuprinde hemisferile, Europa, Asia, Afric'a, Americ'a de nordu si sud, Austral'a, Ungari'a, Austro-Ungari'a si Germania si inca in Ungari'a si comitatele cu colori deosebite.

D. Molnár că patriotu bunu se face atentu, că se scóta una editiune a acestui Atlante in limb'a romana, ca-ce cu acela va ave concursu mare de cumparatori, fienduca poporulu romanu numai in limb'a lui nationala pote si vre a se instrui, si rari sunt citorii in maghiara, in scoli mai inalte, cari trecu preste urgent'a necesitate de atlante. Cu unu pretiu atatu de eftinu inse tradusu pe romania s'ar' trece in mii de exemplaria; intocma cum s'ar' exploata si cele din Romani'a, candu ar' fi mai eftine, precum si chartele d. Eugenie Bordeaux, cari se afia pe romanesce d'er' cu pretiu susu de 4—5—6 fl. si cari tōte sunt cumparate de d. I. E. Tieranu comerciant in Temisiéra, unde se afia si globuri rom cu 7 fl. 50 cr., si cu compasu cu 16 fl. Eftinatarea va aduce mai mare castigu si facunduse editiunea mai mare pretiulu se pote scadé, că se devina in stare si seracii a si le procura.

Écca ca maghiarii pote ave atla; numai cu 80 cr. Asociatiunea se inlenescă asia ceva! —

— In gimnasiale r. si gr. cat. din Ardeau in an scol. 1871/2 au studiatu 2021 tineri, 1901 rom. cat. 664 gr. cat. 256 gr. orient. 29 arm. cat. 9 luter. 48 ref. 1 unitariu si 13 israeliti. Dupa nationalitate: 927 ung., 913 romani., 104 germani, 68 arm., 9 jidani. Numerulu scolarilor in an. scol. 1860/70 a fost 2300, in 1870/71 au fost 2224, au scadiutu deci in trei ani 270 scolar'i

Discursu publicu.

(Capetu.)

Cine cunóscе numai catu de pucinu istoria a acestui gimnasiu, cu ce greutati si jertfe s'a ridicat catu elu, acel'a nu pote din destulu se se mire de zelulu si staruinti'a braviloru intemeiatori.

Déra fratiloru, pe catu a fostu de mare zelulu si jertfirea loru pentru binele de obsce, pre atat'a de mare a fostu nerecunoscuti'a unei parti insemnate a poporului nostru de aici, catra acei bravi intemeitor. Forte multi parinti de familia de aicea nu au inticlesu binele facutu de ei, decatu in mera prea neinsemnata. Pentru ca déca laru fi in-

tielesu, n'aru amblă copii loru fora carte, fora sci-intia, fora de a gusta din ospetiul sciintielor, care este tinsu in odaile acestei zidiri mari si sante. Si apoi vin'a este cu atatu mai mare, ca acestu ospetiu nepretiuitu pentru cei sirmani este fora pretiu, fora bani, in daru; in daru se dă elu tuturor, cari voru se se inducesca din trensulu. Celui bogatu, că si celui seracu i este iertatu a gustă din elu, a se veseli de bunatatea lui, si a simti bucuria, ce resare din gustarea lui, o bucuria, care nu se poate rescumperă cu nici o avere pamentesca; pentruca e o bucuria, ce resare din adeveru, din lumin'a sôrelui scientielor, cari tôte la unu locu facu frumós'a cununa a deseverisirei omului.

A fostu unu tempu, candu potamu fi desvinovati pentru lips'a nostra de cultura si lumina. Timpulu acest'a a fostu, candu fii poporului nostru nu erau primiti la neci o deregatoria, macar catu de mica, candu romanul eră opritu chiaru dela negotiu, dela orce meseria prin legile si asiedamintele neomenose si barbare ale timpului acelui'a. Sub astufeliu de timpuri nu potea fi vorba la romani de scôle, de inaintare in scientie, candu ei erau dupa legile tierei numai suferiti, pana candu i placea domnitorului tieri si locuitorilor straini ai tieri. In astufeliu de stare ticalosă ne afiamu noi facia cu celealte natiuni conlocuitore. Capulu unui romanu se platea atunci cu 35 fl., poporul romanu lucră atunci la domnulu seu si se menâ cu biciulu de din deretu la lucru.

Preetii remani plateau dijma la domni, séu la preutii straini si erau despretiuiti si batujocoriti, era metropolitul Sava biciuitu in fiacare di.

Sub astufeliu de timpuri nu lea potutu luá nimenea in nume de reu romanilor, ca nu umblau dupa scientie, ca de aru fi si amblatu, zadarnica eră tota incercarea loru, ca-ci nu erau primiti in nici o deregatoria că romani, macar se fi fostu picati din ceriu; nu erau primiti nici in pravallii (bolte), neci la meserii că romani, fiindu ei opriti dela tôte acestea prin lege. —

Déra de vomu cerceta bine, ce a potutu fi pricin'a unei astufeliu de umiliri a poporului nostru chiaru si pe timpulu acel'a, vomu veni de siguru la acelu resultatu, ca totu lips'a de mente a fostu pricin'a starei sale triste si jalnice de atunci. Din lips'a de intielegere au isvoritu imparechierile si frecarile si prigonirile intre romani. Romani cu romani se sfadeau si se bateau, si streinii se bucurau, si romanii -si sepau momentul cu insesi manile loru, si streinii se urcau pe sfaramaturile poterei loru, si le puneau lantiulu de gutu, si tinura incatusiati, pana i slobodira anii 48 din prisore.

Se ne fia invetiatura, fratilor! patiani'a parintiloru nostri, mosiloru si stramosiloru nostri; se nu asteptamu se pasimu si noi aseminea; se nu asteptamu, se ne intieleptim din patiani'a nostra, ca va fi reu de noi; se cautamu a ne lumină de timpuriu si cu orce pretiu, că se potemu vedé arcanele, ce ni le tiesu si ni le intindu dusmanii vietii nostre de prin impregiurulu nostru. Se fîmu cu minte si preveditorii, pentrucă se potemu abate primejdia din ori si ce parte ni s'ar' infacișă. Primejdia este pe drumu fratilor! ea vine sburandu cu poterea vaporului, si vai noue, amaru poporului nostru, de-lu va afia nepregatit. Capitalele straine voru omori negotiul nostru, meseriasii nostrii voru fi redusi la sapa do lemnu, purtatorii nostrii de poveri, hamalii nostrii voru fi siliti se ia lumea in capu. La lucru fratilor: Timpurile suntu grele; gîndirea si judecat'a nostra seriósa, munc'a nostra insocita de lumin'a scientieelor le voru face usiore. Se ne unim poterile nostre, se infinitiam societati si reunioni, se ne deslusim unii altor'a folosulu loru si modulu si chipulu cum se infinitiam astufeliu de societati si reunioni pentru asigurarea si inaintarea meseriasiloru si hamaliloru nostrii si a intregu poporului nostru. Se ne tramitemu copii la scôla toti cu totii dela celu mai bogatu pana la celu mai seracu; se ne damu tôte silintiele, pentru de a aduce lucrulu acolo, că in Brasiovu se nu fie neci unulu, carele se nu scie se cetésca, se scrie si se socotescă, ba inca si mai multu. Pana la 12 ani suntu silinti toti parintii prin lege se-si tramita copii la scôla fi si fi ce; se nu asreptamu inse, sa ne si-jescă dorobantii a ne tramite copii nostrii la scôla, ci se-i damu de buna voia. Déra chiaru si dela 12 ani in susu, déca nu ne érta poterile se-i lasam se invetie mai departe, se-i tramitemu celu pucinu la scôlele de repetitiune adeca in scôlele de dumineca. Aicia se voru primi si aceia, carii nu

sciu de felu se cetésca si se scrie, ori si de ce versta voru fi pana la 40 de ani chiaru si mai susu, si de amendoue sexele, barbatii séu femei. Profesorii si invetiatorii dela scôlele din Grôvîru fratilor! condusi de dorint'a, de a mijloci propasirea tuturor claselor poporului nostru de aici, au infinitiatu si tinutu sub restimpu de 2 ani prelegeri cu adulții, adeca cu cei crescuti dela 12 ani in susu, si aceste prelegeri voru densii cu totu zelulu si tota jerfirea pentru binele poporului nostru, mai cu séma alu tinerimei, se le tieni si in anulu acest'a, cu adausu de cursurile pentru fete. Pentru profesorii si invetiatorii D-vôstra dorescu, că si ficele D-vôstra se inainteze cu timpulu; profesorii voiesc se respandescă luminile scientielor prelunga fi, si intre ficele D-vôstra, că intre acele fintie, cari suntu chiamate in locul dinteiua inaintă binele, fericirea poporului nostru. Profesorii si invetiatorii fratilor! suntu petrunsi de acea convinere, ca romanii trebuesc cultivati si luminati de susu pana josu toti fara deosebire de bogatu séu seracu teneru séu batranu, si fara deosebire de sesu, barbatii séu femei. O viatia noua, unu spiritu nou lumina pretutindinea, fericire in tôte casele si coibilele nostra, dela celu mai bogatu pana la celu mai seracu, in tôte verstele, in amendoue sexele barbatesci si femeiesci, — eata ce dorescu si voiesc se faca profesorii si invetiatorii D-vôstra. Aceasta este tient'a si scopulu loru, unu scopu nobilu si sfantu, care l'au avutu si-lu au ei totudeuna inaintea ochiloru loru, si care voiesc cu ori-ce pretiu, a-lu implini spre binele si fericirea D-vôstra.

Frati romani Brasioveni! Portile fericirei nestau deschise, se intramu cu totii printrensele, se alergam cu totii la fantanile scientielor, se scótemu toti cu totii apa viua din putiulu adeverului si intiepcionei, din fantan'a fericirei nostra! Riuri de viatia facatore voru isvor din ap'a, care o vomu scôte, si se voru adapă dintrensele urmasii nostrii, si ne voru binecuvantă, ca amu sciu se ne folosim de imprejurari spre binele nostru si alu loru; altintre ne voru blastemă, ca amu fostu nepasatori de binele loru; i vomu face se ne blasteme pentru negrijia, care o-avemu că parinti ai loru, că ai loru crescori, in manile caror'a zace sórtea si viitorul loru; i vomu face se ne blasteme, ca nu le-amu lasatu altu nimicu de mostenire, decatu saracia si ticalosia, si D-dieu va ascultá rugaciunea loru si ne va pedepsi, ca amu lasatu se tréca foro folosu timpulu, in carele aveamu se punemu sementia fericirei nostra si a copiiloru nostrii.

Nr. 4441/v. c. 1872.

3—3

Publicatiune.

Domnulu comite supremu alu comitatului Turdii cu respectu la dispusetiunile §§. 22 si 28 a Art. de lege 42 din anulu 1870 a conchiamatu comitetulu comitatensu pre 20 Decembrie a. c. la siedint'a straordinaria in opidulu Turd'a.

Ceea ce prin acésta membriloru comitetului, cari locuesc afara de comitatu, li-se face cu noscutu.

Vice comitele comitatului Turdii,
Turd'a. in 26. Novembre 1872.

Vice comitele
Miksa.

Nr. 10291—1872.

2—3

Publicatiune.

Pentru ocuparea postului de cancelistu devinutu vacantu la administratiunea casei de dare cetateniesci de aici, cu care este impreunatu unu salariu annualu de 400 fl. v. a. din cas'a alodiale a cetatii si depunerea unei cautiuni de oficiu de mamea salariulu, se prefige concursulu pe Decembrie 1872.

Petitorii acestui postu de oficiu au se-si tramita petitiunile loru instruite cu documente despre desteritatea loru in scriere si computu, despre cunoscintele celor trei limbi ale patriei, despre etatea loru, despre ocupatiunea loru de pana acumu si despre potint'a a depune cautiunea de oficiu, pana la terminulu aratatu — la acestu magistratu.

Brasiovu, 17 Noembre 1872.

Magistratulu Cetatii si alu Districtului.

Nr. 1572—1872.

2—3

Publicare de concursu.

Judele procesuale alu Blasiului in comitatulu Albei inf. face cunoscutu prein acest'a, cumu ca se deschide concursu pentru cele 5 statiuni de notari cercuale in Mihaltiu, Blasiu, Lupulu Bucerdea granoasa, si Cenade.

Cu aceste posturi notariali este impreunatu salariu de 400—600 fl. si cortelul liberu.

Celi ce dorescu a concurge, pana la 20 Decembrie a. c. se-si dé la suscrisulu cererile instruite conformu legei, cu atatu mai vertosu, ca numitele posturi notariali in cele din urma dile ale lui Decembrie se voru prevedé prin alegere.

Blasiu 28 Novembre 1872.

Toth M.
jude procesuale.

Nr. 623.

1—3

Concursu.

Pentru ocuparea urmatorelor posturi de invetiatori la scol'a granitiareasca din Orlatu si adeca:

1. Pentru postulu de invetiatori diriginte cu unu salariu anuale de 350 fl., apoi cortelul naturalu frumosu in edificiul scolei, cu staulu de vite, si gradina mare, 9⁰ de lemne in natura seau relutu pentru ele, si dreptulu de pensiune dupa normele statorite pentru invetiatorii dela scolele granitiaresci.

2. Pentru postulu de invetiatori secundari cu unu salariu de 300 fl. v. a., relutu de cortelul 16 fl. 80 cr., 6 stangini de lemne seau relutu pentru ele, si dreptulu de pensiune că la invetiatoriul diriginte.

3. Pentru postulu de invetiatori adjunctu cu unu salariu de 200 fl. si anume 167 fl. din fondulu scolastecu, si 33 fl. din cas'a comunei Orlatu, 12 fl. 60 cr. relutu de cortelu, 3 stangini de lemne in natura seau relutu pentru ele. Denumirea va fi pentru cei de antaiu doi ani provisoria dupa espirarea caror'a, déca respectivii voru dà probe de abilitate suficiente, va urmă denumirea definitiva.

Suplicele instruite cu documentele prescrise, se se tramitia pana la 28 Decembrie a. c. la adres'a:

Comitetulu administratoriu de fondulu scolastecu alu fostilor granitiari din regimentulu romanu I. in Sibiu.

In contra orce tuse invecita, regusala, inflamare, dureri de pepta, dureri de gutu si tuse magaresca, prin partile sale constitutive, care nu le mai cuprinda altu syropu, midilocul celu mai siguru e

Syrupulu alb de pepta de plante

de

Dr. med. Hoffmann.

Pentru Brasiovu tiene depositu in sticle à 2 fl. 1 fl. si 50⁰ cr. d. I. B. Popoviciu, la „Canele alb“.

Cursurile

la bursa in 6 Dec. 1872 stă asia:

Galbini imperatesci	—	—	fl. —	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	8 "	69 ¹ / ₂ "
Augsburg	—	—	107 "	75 "
Londonu	—	—	108 "	90 "
Imprumutulu nationalu	—	—	66 "	15 "
Obligatiile metalice vecchi de 5 ⁰ /	—	—	70 "	40 "
Obligatiunile rurale ungare	—	—	79 "	25 "
" " temesiane	—	—	78 "	— "
" " transilvane	—	—	77 "	25 "
" " croato-slav.	—	—	—	— "
Actiunile bancei	—	—	968 "	— "
creditalui	—	—	339 "	— "

Publicatiune de inarendare.

In urm'a ordinatiunei ministeriului reg. ung. de agricultura din anulu 1872 Nr. 13273 se esarendéza mai multe bunuri mici tienetórie de dominiulu reg. ung. de stava a Fagarasiului sub urmatóriele conditiuni si modalitati.

Nr. positionii	Numele partilor de aréndatu	Mori de farina	Dreptulu de cărcimaritu	Portoriu (vama) de poduri	Baia de piétra	Annotationi
1	Fagarasiu	două cu 8 róte	numai dreptulu	dela podulu acoperită		Cracimele suntu provediute mai in totu loculu cu gradini. —
2	Beclénú		casa de carcima			In urbea Fagarasiului dominiulu esercéza esclusivu dreptulu carcinamaritului de vinu si bere (olavina) dela an. nou pana la Sân-Mihaiu, dela San-Mihaiu in se pana la anulu nou si urbea se folosesce de acestu dreptu deimpreuna cu dominiulu. Dreptulu venderei de vinarsu (rachiul) -lu practiza dominiulu eschisivu numai in cantinulu dein fortetaria. —
3	Riusioru		"			
4	Mundra		"			
5	Todoriti'a	una cu 2 róte	numai dreptulu			
6	Galati		casa de carcima			
7	Sierpeni	una cu 4 róte	"			
8	Persiani		"		baia de piétra	
9	Griju		numai dreptulu			
10	Coman'a infer.	două cu 4 róte	casa de carcima			
11	Cuciulat'a		numai dréptulu			
12	Lups'i'a	una cu 1 róta	"			
13	Veneti'a super.	una cu 2 róte	"			
14	Coman'a super.	două cu 3 róte	"			
15	Veneti'a infer.		casa de carcima			
16	Parèu		"			
17	Sinc'a noua	una cu 2 róte	numai dreptulu			
18	Porumbaculu infer.	una cu 4 róte	casa de carcima			
19	Sarat'a		numai dreptulu			
20	Porumbaculu super.		casa de carcima			
21	Uci'a de susu	una cu 2 róte	"			
22	Breaz'a		numai dreptulu			

Tempulu arendeis se incepe in 1-a Aprile 1873 si tiene pana la 31 Decembre 1878. —

Arend'a se face pe basea ofertelor si a licitatiiunei publice. —

Voitorii de a arendare prin oferte au de a-si asterne ofertele sale inchise si provediute cu timbru de 50 cr. si cu vadiu de 10% pana in 23 Decembre a. c. la 9 óre antemeridionali la subsrisulu oficiu reg. silvanale, unde se potu vedé si conditiunile de inarendare. —

Ofertele se potu face séu pre cató unele obiecte de arenda deosebite, séu pre mai multe la olalta, si cu deosebire dreptulu carcinamaritului si morile se potu da si la olalta impreuna. —

Pre edificiale de economia si cele apartienutória de ele suntu aréndatorii detori ale asigurá contra focului si din tempu in sempu ale repará si ale tiené in continua stare buna. —

Subarendarea se pote face numai cu aprobarua prin ministeriulu ung. de agricultura. —

Darea de statu si accidentiele de desdaunarea de pamantu si greutatile patronatului le platesce dominiulu; tóte celealte greutati amblatórie dupa aceste posessiuni e detoriu aréndatorulu ale solvî fora nece una subtragere. —

Incependum din 23 Decembre a. c. dela 9 óre antemeridiane se voru licitá aceste bunuri si drepturi séu singuratice séu cumulative, dupa cumu se va vedé mai cu folosu sub decursulu licitatiiunei. —

Voitorii de a licitá suntu detori a depune 10% din pretiulu strigarii cár vadiu. —

Atatu cu privire la ofertele scrise, catu si la licitatiiunea verbale se considera cár principiu, ca intreprinderea arendeis cumulative se prefera celei singuratece. —

In ofertele sigillate are a se descoperí determinatu, ca ofertorele cunoscé obiectulu de arenda si conditiunile, si pre basea acelor'a -si face ofertulu, a carui suma in bani pe unu anu are a se scrie curatul cu cifre si litere. E de a se insemná cu punctualitate si numele partei de arenda, pre care se face ofertulu; mai departe numele ofertorelui, alu locuintiei (domiciliului) si alu postei ultime. —

Fiacare intreprinditoriu e datoriu a-si justificá destoinici'a (harnici'a) de a arendá, si starea bunurilor sale deajunsu. —

Arendatorii, cari cu privire la trecutu suntu in restantia, cari stau sub concursu séu tutoratu, séu cari s'au pedepsit u pentru crima de cas-tigu nelegiuitu nu potu licitá.

Fagarasiu, 25 Novembre 1872.

2—3

Oficiulu reg. ung. silvanale.